

**LIETUVOS RESPUBLIKOS KRIPTOTURTO RINKŲ ĮSTATYMO, LIETUVOS
RESPUBLIKOS LIETUVOS BANKO ĮSTATYMO NR. I-678 42, 43⁷, 47 STRAIPSNIŲ, 1 IR
3 PRIEDŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS BANKŲ ĮSTATYMO
NR. IX-2085 4 STRAIPSNIO IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS
RESPUBLIKOS FINANSŲ ĮSTAIGŲ ĮSTATYMO NR. IX-1068 3 STRAIPSNIO IR
PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS PINIGŲ PLOVIMO IR
TERORISTŲ FINANSAVIMO PREVENCIJOS ĮSTATYMO NR. VIII-275 2, 4, 7, 9, 14, 19,
20, 22, 25, 29, 36, 51 STRAIPSNIŲ, PRIEDO PAKEITIMO, ĮSTATYMO PAPILDYMO 36¹
STRAIPSNIU IR 25¹, 25³ STRAIPSNIŲ PRIPAŽINIMO NETEKUSIAIS GALIOS
ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS PINIGŲ PLOVIMO IR TERORISTŲ
FINANSAVIMO PREVENCIJOS ĮSTATYMO NR. VIII-275 2, 9, 25 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 25³ STRAIPSNIU ĮSTATYMO NR. XIV-1374 2
IR 5 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS
ELEKTRONINIŲ PINIGŲ IR ELEKTRONINIŲ PINIGŲ ĮSTAIGŲ ĮSTATYMO NR. XI-
1868 1, 2, 12, 13 IR 35 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS
RESPUBLIKOS MOKĖJIMO ĮSTAIGŲ ĮSTATYMO NR. XI-549 5, 7, 18 IR 29
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS CENTRINIŲ
KREDITO UNIJŲ ĮSTATYMO NR. VIII-1682 4 STRAIPSNIO IR PRIEDO PAKEITIMO
ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSINIŲ PRIEMONIŲ RINKŲ ĮSTATYMO
NR. X-1024 2, 3, 4, 15⁴, 15⁵, 29, 30, 41¹, 41², 41³, 53, 72, 91, 93, 102, 112, 114 STRAIPSNIŲ IR
II SKYRIAUS PENKTOJO SKIRSNIO PAVADINIMO IR PRIEDO PAKEITIMO
ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS KOLEKTYVINIO INVESTAVIMO SUBJEKTŲ
ĮSTATYMO NR. IX-1709 4 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS
RESPUBLIKOS ALTERNATYVIŲJŲ KOLEKTYVINIO INVESTAVIMO SUBJEKTŲ
VALDYTOJŲ ĮSTATYMO NR. XII-1467 4, 41, 41¹ STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKĖJIMŲ ĮSTATYMO NR. VIII-1370
PRIEDO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 24¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO,
LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSINĖS APSKAITOS ĮSTATYMO NR. IX-574 5 IR 11
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSINIŲ
ATASKAITŲ AUDITO ĮSTATYMO NR. VIII-1227 2 IR 69 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSINIO TVARUMO ĮSTATYMO NR. XI-
393 2, 21¹, 22, 23, 25, 25¹, 25², 25³, 26³ STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO IR
LIETUVOS RESPUBLIKOS VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS ĮSTATYMO NR. I-657 22
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTŲ AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos kriptoturto rinkų įstatymo projekto (toliau – KRĮ projektas), Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatymo Nr. I-678 42, 43⁷, 47 straipsnių, 1 ir 3 priedų pakeitimo įstatymo projekto (toliau – LBĮ projektas), Lietuvos Respublikos bankų įstatymo Nr. IX-2085 4 straipsnio ir priedo pakeitimo įstatymo projekto (toliau – BĮ projektas), Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatymo Nr. IX-1068 3 straipsnio ir priedo pakeitimo įstatymo projekto (toliau – FĮĮ projektas), Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo Nr. VIII-275 2, 4, 7, 9, 14, 19, 20, 22, 25, 29, 36, 51 straipsnių, priedo pakeitimo, Įstatymo papildymo 36¹ straipsniu ir 25¹, 25³ straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo projekto (toliau – PPTFPĮ projektas), Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo Nr. VIII-275 2, 9, 25 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 25³ straipsniu įstatymo Nr. XIV-1374 2 ir 5 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – PPTFPĮ XIV-1374 projektas), Lietuvos Respublikos elektroninių pinigų ir elektroninių pinigų įstaigų įstatymo Nr. XI-1868 1, 2, 12, 13 ir 35 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – EPEPI projektas), Lietuvos Respublikos mokėjimo

įstaigų įstatymo Nr. XI-549 5, 7, 18 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – MII projektas), Lietuvos Respublikos centrinių kredito unių įstatymo Nr. VIII-1682 4 straipsnio ir priedo pakeitimo įstatymo projekto (toliau – CKUI projektas), Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatymo Nr. X-1024 2, 3, 4, 15⁴, 15⁵, 29, 30, 41¹, 41², 41³, 53, 72, 91, 93, 102, 112, 114 straipsnių ir II skyriaus penktojo skirsnio pavadinimo ir priedo pakeitimo įstatymo projekto (toliau – FPRĮ projektas), Lietuvos Respublikos kolektyvinio investavimo subjektų įstatymo Nr. IX-1709 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto (toliau – KISI projektas), Lietuvos Respublikos alternatyviųjų kolektyvinio investavimo subjektų valdytojų įstatymo Nr. XII-1467 4, 41, 41¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – AKISVI projektas), Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymo Nr. VIII-1370 priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 24¹ straipsniu įstatymo projekto (toliau – MĮ projektas), Lietuvos Respublikos finansinės apskaitos įstatymo Nr. IX-574 5 ir 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto (toliau – FAI projektas), Lietuvos Respublikos finansinių ataskaitų audito įstatymo Nr. VIII-1227 2 ir 69 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – FAAI projektas), Lietuvos Respublikos finansinio tvarumo įstatymo Nr. XI-393 2, 21¹, 22, 23, 25, 25¹, 25², 25³, 26³ straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (toliau – FTI projektas), Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo Nr. I-657 22 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto (toliau – VTAI projektas) (toliau kartu – Įstatymų projektai) tikslas – užtikrinti, kad būtų laikomasi veiklos taisyklių, nustatytų kriptoturto paslaugų teikėjams, su turtu susietų žetonų emitentams ir elektroninių pinigų žetonų emitentams bei specialių reikalavimų su turtu susietiems žetonams ar elektroninių pinigų žetonams, kurie dar kitaip vadinami stabilizuotosiomis virtualiosiomis valiutomis (angl. *stablecoins*), taip pat užtikrinti finansines paslaugas teikiantiems rinkoms dalyviams teisinio reguliavimo nuoseklumą ir pašalinti praktikoje pastebėtus reguliavimo trūkumus.

Įstatymų projektų uždaviniai:

1) nustatyti kriptoturto paslaugų teikėjų, su turtu susietų žetonų emitentų, asmenų, viešai siūlančių ar prašančių įtraukti į prekybą kriptoturta, kuris nėra su turtu susieti žetonai arba elektroninių pinigų žetonai, ir elektroninių pinigų žetonų emitentų veiklos priežiūrą ir poveikio priemones;

2) paskirti už kriptoturto paslaugų teikėjų, su turtu susietų žetonų emitentų, asmenų viešai siūlančių ar prašančių įtraukti į prekybą kriptoturta, kuris nėra su turtu susieti žetonai arba elektroninių pinigų žetonai, ir elektroninių pinigų žetonų emitentų priežiūrą atsakingą instituciją – Lietuvos banką;

3) paskirti už kriptoturto paslaugų teikėjų pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos (toliau – PPTF) priežiūrą atsakingas institucijas – Lietuvos banką ir Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybą prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba).

4) įtvirtinti išsamesnius pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos reikalavimus kriptoturto paslaugų teikėjams;

5) įgyvendinti 2023 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2023/606, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamento (ES) 2015/760 nuostatos dėl reikalavimų, susijusių su Europos ilgalaikių investicijų fondų investavimo politika ir veiklos sąlygomis, ir reikalavimus atitinkančio investicinio turto aprėpties, portfelio sudėties ir diversifikavimo reikalavimų ir grynųjų pinigų skolinimosi ir kitų fondų taisyklių, (toliau – ELTIF reglamentas) nuostatas;

6) užtikrinti finansines paslaugas teikiantiems rinkoms dalyviams teisinį aiškumą dėl institucinio investuotojo sąvokos taikymo ir pašalinti praktikoje pastebėtus finansų maklerio įmonių teisinio reglamentavimo trūkumus;

7) nustatyti nuosavų lėšų reikalavimus finansų maklerio įmonėms, siekiant tinkamai taikyti pertvarkymo režimą.

Įstatymų projektai parengti, be kita ko, siekiant įgyvendinti 2023 m. gegužės 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2023/1114 dėl kriptoturto rinkų, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1093/2010 bei (ES) Nr. 1095/2010 ir direktyvos 2013/36/ES bei (ES) 2019/1937 (toliau – MiCA reglamentas), ir 2023 m. gegužės 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą

(ES) 2023/1113 dėl informacijos, teikiamos pervedant lėšas ir tam tikrą kriptoturtą, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2015/849 (toliau – TRF reglamentas).

MiCA reglamentu siekiama užtikrinti ir suvienodinti visoje Europos Sąjungoje teisinį aiškumą kriptoturto emitentams ir paslaugų teikėjams, skatinti inovacijas, kartu išsaugant finansinį stabilumą ir apsaugoti vartotojus nuo galimų rizikų. TRF reglamentu taip pat sugriežtinamos Europos Sąjungos kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu taisyklės, įskaitant taisykles dėl informacijos, teikiamos pervedant lėšas.

Siekiant įgyvendinti MiCA reglamentą, reikia keisti šiuo metu Lietuvos teisinėje sistemoje apibrėžtų depozitinių virtualiųjų valiutų piniginių operatorių ir virtualiųjų valiutų keityklų operatorių priežiūros ir registracijos modelį. Įstatymų projektais siūloma įgyvendinti Europos Sąjungos teisės aktus, kurie nustato tokių subjektų veiklos vykdymo reikalavimus, licencijavimo ir priežiūros procesus. Numatoma už šių subjektų priežiūrą atsakinga institucija – Lietuvos bankas.

Kartu pažymėtina, kad tam tikri kriptoturto pervedimai, visų pirma, pervedimai, susiję su produktais, operacijomis ar technologijomis, kuriems būdingas anonimiškumas, yra susiję su konkrečiais didelės rizikos – dėl pinigų plovimo, teroristų finansavimo ir kitos nusikalstamos veikos – veiksniais. Be to, 2022 m. gruodžio mėn. Europos Tarybos Kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priemonių įvertinimo ekspertų komiteto (MONEYVAL) ataskaitoje siūloma Lietuvoje toliau stiprinti veiksmus dėl kriptoturto paslaugų teikėjų sektoriaus, o Finansinių veiksmų darbo grupės (FATF) 15 rekomendacijos, susijusios su kriptoturto paslaugų teikėjų sektoriumi, įgyvendinimo vertinimas atitinkamai išlieka *iš dalies įgyvendinama* (angl. *partially compliant*).

Kriptoturto paslaugų teikėjų licencijavimas yra svarbus ir atsižvelgiant į globalias su kriptoturtu susijusio reguliavimo stiprinimo tendencijas bei geopolitinę padėtį regione, kai daugeliui Vakarų valstybių pritaikius finansines ir kitokias sankcijas Rusijos Federacijai, reaguojant į jos agresiją prieš Ukrainą, Rusijos Federacijos piliečiams ir juridiniams asmenims apribotos galimybės naudotis daugeliu tradicinių finansinių (bankinių) paslaugų, todėl neatmestina tikimybė, kad jie gali bandyti pasinaudoti su kriptoturtu susijusių paslaugų teikėjų paslaugomis, siekdami išvengti sankcijų poveikio savo lėšoms.

Visos šios priežastys lemia, kad siekiant mažinti su kriptoturto sektoriumi susijusias rizikas Lietuvoje ir atsižvelgiant į tarptautinių organizacijų teikiamus pastebėjimus dėl tolesnių veiksmų poreikio stiprinant rizikų valdymą kriptoturto sektoriuje, būtina nacionaliniu lygiu užtikrinti sustiprintą kriptoturto sektoriaus PPTF srities priežiūrą, t. y. tiek Lietuvos banką, tiek Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybą paskiriant už PPTF prevenciją atsakingomis institucijomis, tai įtvirtinant įstatyme.

Įgyvendinus MiCA ir TRF reglamentų nuostatas bus užtikrinama didesnė neprofesionaliųjų investuotojų interesų apsauga, padidės su kriptoturtu susijusių paslaugų teikėjų veiklos vykdymo teisinis tikrumas dėl veiklos sąlygų, priežiūros institucijos gaus tinkamus įgaliojimus ir priemones priežiūrai vykdyti bei bus geriau valdomos rizikos, įskaitant pinigų plovimo, teroristų finansavimo, tarptautinių sankcijų apėjimo ir kitas rizikas.

AKISVĮ projektu papildomai siekiama įgyvendinti ir Europos Komisijos pasiūlymus dėl nacionalinės teisės nuostatų, perkeliančių 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2019/1160, kuria iš dalies keičiamos direktyvų 2009/65/EB ir 2011/61/ES nuostatos dėl kolektyvinio investavimo subjektų investicinių vienetų ar akcijų platinimo tarpvalstybiniu mastu, tobulinimo. Taip pat atliekami pakeitimai, ELTIF reglamento įgyvendinimu.

FPRĮ projektas parengtas siekiant patikslinti institucinio investuotojo sąvoką ir pašalinti praktikoje atsiradusį tam tikrų šio įstatymo nuostatų taikymo nenuoseklumą. Kitos FPRĮ ir FTĮ projektų nuostatos parengtos įvertinus Europos Komisijos Finansinio stabilumo, finansinių paslaugų ir kapitalo rinkų sąjungos generalinio direktorato paklausimą dėl 2019 m. lapkričio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2019/2034 dėl investicinių įmonių riziką ribojančios priežiūros, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2002/87/EB, 2009/65/EB, 2011/61/ES, 2013/36/ES, 2014/59/ES ir 2014/65/ES, (toliau – Direktyva (ES) 2019/2034) ir 2021 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2021/338, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2014/65/ES, kiek tai susiję su informacijos teikimo reikalavimais, produktų valdymu ir pozicijų apribojimais, ir

direktyvos 2013/36/ES bei (ES) 2019/878, kiek tai susiję su jų taikymu investicinėms įmonėms, siekiant paskatinti atsigavimą nuo COVID-19 krizės, (toliau – Direktyva (ES) 2021/338) tinkamo perkėlimo ir įgyvendinimo nacionalinėje teisėje ir nustatius, kad šioms direktyvoms įgyvendinti trūksta tam tikrų nacionalinių nuostatų.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymų projektus parengė Lietuvos Respublikos finansų ministerijos Finansų rinkų politikos departamento direktorė Vilma Mačerauskienė; vyresnioji patarėja Vilija Petronienė; Draudimo veiklos skyriaus vedėja Lolita Šumskaitė; Draudimo veiklos skyriaus vyriausioji specialistė Kristina Vabinskaitė; Lietuvos banko Teisėkūros skyriaus vadovė Kristina Sačilkienė ir Lietuvos banko Teisės ir licencijavimo departamento direktorius Arūnas Raišutis.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

Šiuo metu depozitinių virtualiųjų valiutų piniginių operatorių ir virtualiųjų valiutų keityklų operatorių veikla Lietuvoje nėra licencijuojama. Galiojančiame Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatyme (toliau – PPTFP įstatymas) nustatyti reikalavimai juridiniams asmenims, vykdančiams su kriptoturtu susijusių paslaugų teikėjų veiklą. Norintys vykdyti veiklą virtualiųjų valiutų keityklų operatoriai ir (ar) depozitinių virtualiųjų valiutų piniginių operatoriai privalo turėti įregistruotą įstatinį kapitalą, kuris turi būti ne mažesnis kaip 125 000 eurų. Pradėję vykdyti veiklą ar ją nutraukę, subjektai ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo veiklos pradžios ar pabaigos privalo informuoti Juridinių asmenų registro tvarkytoją apie virtualiųjų valiutų keityklos operatoriaus ar depozitinių virtualiųjų valiutų piniginių operatoriaus paslaugų teikėjo veiklos vykdymą ar tokios veiklos vykdymo pabaigą.

PPTFP įstatyme nustatyta, kad virtualiųjų valiutų keityklos operatorius ar depozitinių virtualiųjų valiutų piniginių operatorius privalo turėti vyresnįjį vadovą, kuris būtų nuolatinis Lietuvos gyventojas, kaip jis suprantamas pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymą.

PPTFP įstatyme taip pat nustatyta, kad virtualiųjų valiutų keityklos operatoriaus ir (ar) depozitinių virtualiųjų valiutų piniginių operatoriaus vadovaujantys darbuotojai negali tuo pačiu metu atstovauti daugiau kaip vienam virtualiųjų valiutų keityklos operatoriui ir (ar) depozitinių virtualiųjų valiutų piniginių operatoriui, išskyrus atvejus, kai tie operatoriai priklauso vienai įmonių grupei.

PPTFP įstatyme įtvirtinta, kad šie subjektai privalo nevykdyti veiklos ir neteikti paslaugų kitoje valstybėje tokiu mastu, kad Lietuvos Respublikoje liktų tik neesminės pagal jų veiklos pobūdį funkcijos ar paslaugos ir jos būtų atliekamos ar teikiamos išimtinai tik kitos valstybės klientams ar iš esmės veiklos Lietuvos Respublikoje jie nebevykdytų.

PPTFP įstatyme nurodyta, kad virtualiųjų valiutų keityklos operatoriaus ir depozitinių virtualiųjų valiutų piniginių operatoriaus valdymo, priežiūros organų nariu, naudos gavėju negali būti fizinis asmuo, kuris yra:

1) pripažintas kaltu padaręs Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse numatytą sunkų arba labai sunkų nusikaltimą ar bet kurį iš šių nusikaltimų atitinkančią nusikalstamą veiką pagal kitų valstybių baudžiamuosius įstatymus, neatsižvelgiant į tai, ar asmens teistumas yra išnykęs, ar panaikintas;

2) pripažintas kaltu padaręs Baudžiamajame kodekse numatytą nesunkų arba apysunkį nusikaltimą nuosavybei, turtinėms teisėms ir turtiniams interesams, ekonomikai ir verslo tvarkai, finansų sistemai, valstybės tarnybai ir viešiesiems interesams, visuomenės saugumui ar bet kurį iš šių nusikaltimų atitinkančią nusikalstamą veiką pagal kitų valstybių baudžiamuosius įstatymus ir po asmens teistumo išnykimo arba panaikinimo nepraėjo 5 metai;

3) pripažintas kaltu padaręs kitą, negu nurodyta PPTFP įstatymo 25 straipsnio 3¹ dalies 1 ir 2 punktuose, Baudžiamajame kodekse arba kitų valstybių baudžiamuosiuose įstatymuose numatytą nusikalstamą veiką ir nuo bausmės atlikimo, bausmės vykdymo atidėjimo ar atleidimo nuo bausmės atlikimo dienos nepraėjo 3 metai.

PPTFPĮ nustatyta pareiga Juridinių asmenų registro tvarkytojui savo interneto puslapyje skelbti viešus virtualiųjų valiutų keityklos operatorių ir depozitinių virtualiųjų valiutų piniginių operatorių sąrašus.

AKISVI 41 straipsnyje, reglamentuojančiame valdymo įmonės valdomų KIS investicinių vienetų ar akcijų platinimą kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse, be kita ko, nustatomi vykdant tokį platinimą privalomų pateikti dokumentų ir informacijos reikalavimai, priežiūros institucijos informavimo apie pateiktos informacijos esminius pasikeitimus reikalavimai ir kita bei priežiūros institucijos pareigos, kai valdymo įmonė nebeatitinka šio įstatymo reikalavimų.

Dėl institucinio investuotojo sąvokos:

FPRĮ 37 ir 38 straipsniuose nustatyti reikalavimai, kuriais privalo vadovautis investicines paslaugas teikiantys rinkos dalyviai, suteikdami klientams profesionaliojo kliento statusą ir teikdami jiems investicines paslaugas.

FPRĮ 37 straipsnio 1 dalyje nurodyti asmenys, kurie laikomi profesionaliaisiais klientais be atskiro pripažinimo, t. y. finansų rinkose veikiantys licencijuoti ir (arba) kitu būdu prižiūrimi subjektai, didelės įmonės, valstybinės svarbos institucijos ir kiti instituciniai investuotojai. FPRĮ 37 straipsnio 1 dalyje minimi asmenys yra suskirstyti į grupes (37 straipsnio 1–4 punktai) pagal tam tikrus skiriamuosius specifinius bruožus, tačiau lingvistinė minėto straipsnio 1 dalies analizė leidžia daryti išvadą, kad bendrąją prasme visi šie asmenys laikytini instituciniais investuotojais.

FPRĮ 37 straipsnio 1 dalis įgyvendina 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/65/ES dėl finansinių priemonių rinkų, kuria iš dalies keičiamos Direktyva 2002/92/EB ir Direktyva 2011/61/ES, (toliau – Direktyva 2014/65/ES), tiksliau šios direktyvos II priedą, kuriame išvardyti asmenys ir subjektai, kurie priskiriami profesionaliesiems klientams be atskiro pripažinimo, tačiau šioje direktyvoje nėra tikslios institucinio investuotojo sąvokos apibrėžties, greičiausiai, siekiant ateityje nesusiaurinti institucinių investuotojų rato. Praktinio poreikio nustatyti institucinio investuotojo apibrėžtį nematė ir Europos vertybinių popierių reguliavimo institucijų komitetas (toliau – CESR). CESR 2010 metais savo paskelbtoje konsultacijoje¹ svarstė teorinę galimybę papildomai nustatyti pavyzdinį sąrašą subjektų, kurie galėtų atitikti profesionaliųjų klientų be atskiro pripažinimo kriterijus, tačiau pabrėžė, kad bet kokie praktiniai bandymai realizuoti tokią galimybę neturėtų susiaurinti nustatyto asmenų, kurie gali būti laikomi profesionaliaisiais klientais be atskiro pripažinimo, rato. 2019 m. liepos 6 d. įsigaliojo FPRĮ pakeitimai, kuriais įgyvendinta 2017 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2017/828, kuria iš dalies keičiamos Direktyvos 2007/36/EB nuostatos, susijusios su akcininkų ilgalaikio dalyvavimo skatinimu, (toliau – Direktyva (ES) 2017/828). Šiais pakeitimais FPRĮ papildytas institucinio investuotojo sąvoka ir naujais straipsniais, reglamentuojančiais institucinių investuotojų veiklos principus (turto valdytojų dalyvavimo politiką, institucinių investuotojų investavimo strategiją ir kt.). Vadovaujantis FPRĮ 3 straipsnio 24¹ dalimi, instituciniu investuotoju laikoma įmonė, turinti teisę vykdyti gyvybės draudimo veiklą ir (ar) perdraudimo veiklą, kaip tai apibrėžta Lietuvos Respublikos draudimo įstatyme, taip pat profesinių pensijų asociacija, kaip tai apibrėžta Lietuvos Respublikos profesinių pensijų kaupimo įstatyme. FPRĮ 3 straipsnio 24¹ dalis prieštarauja FPRĮ 37 straipsnio 1 daliai, nepagrįstai susiaurina Direktyvos 2014/65/ES nustatytą asmenų, kurie gali būti laikomi profesionaliaisiais klientais be atskiro pripažinimo, ratą ir apriboja Lietuvoje investicines paslaugas teikiančių rinkos dalyvių galimybes suteikti profesionaliojo kliento statusą visiems Direktyvos 2014/65/ES II priedo 1 dalyje nurodytiems asmenims.

Dėl nuosavų lėšų reikalavimo finansų maklerio įmonėms:

Įgyvendinant 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/59/ES, kuria nustatoma kredito įstaigų ir investicinių įmonių gaivinimo ir pertvarkymo sistema ir iš dalies keičiamos Tarybos direktyva 82/891/EEB, direktyvos 2001/24/EB, 2002/47/EB, 2004/25/EB, 2005/56/EB, 2007/36/EB, 2011/35/ES, 2012/30/ES bei 2013/36/ES ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (ES) Nr. 1093/2010 bei (ES) Nr. 648/2012, FTĮ buvo reglamentuotas kredito įstaigų,

¹ https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/2015/11/10_1045.pdf

centrinių kredito unijų ir finansų maklerio įmonių, kurioms taikomas FPRĮ 14 straipsnio 2 dalyje nurodytas pradinio kapitalo reikalavimas, (toliau kartu – įstaiga) pertvarkymo režimas. Įgyvendinant pertvarkymo režimą, FTĮ nustatyta minimalaus nuosavų lėšų ir tinkamų įsipareigojimų dydžio reikalavimo (angl. *Minimum requirement for own funds and eligible liabilities*) (toliau – MREL reikalavimas), kurį turi tenkinti minėtos įstaigos, nustatymo tvarka (šis dydis apskaičiuojamas kaip nuosavų lėšų ir tinkamų įsipareigojimų suma, išreikšta visų įstaigos įsipareigojimų ir nuosavų lėšų procentine dalimi), jo nustatymo įstaigai kriterijai, tinkamų įsipareigojimų įtraukimo į nuosavų lėšų ir tinkamų įsipareigojimų sumą sąlygos, MREL reikalavimo taikymo išimtys. MREL reikalavimu siekiama užtikrinti galimo įstaigos pertvarkymo efektyvumą ir ypač gelbėjimo privačiomis lėšomis priemonės taikymo patikimumą bei veiksmingumą.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reglamentavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Siūlomas naujas KRI projektas, kuris užtikrintų MiCA reglamento garantuojamą sąžiningą, atvirą ir efektyvų kriptoturto rinkų veikimą, kriptoturto, kuris nėra su turtu susieti žetonai ar elektroninių pinigų žetonai, turėtojų, elektroninių pinigų žetonų turėtojų, su turtu susietų žetonų turėtojų, kriptoturto paslaugų teikėjų klientų interesų apsaugą, siekiant, kad kriptoturto rinka būtų stabili, patikima, efektyvi ir saugi. Lietuvos Respublikos kriptoturto rinkų įstatymas (toliau – KRI) būtų taikomas kartu su MiCA reglamentu ir jo įgyvendinamaisiais teisės aktais. KRI projekte numatomos papildomos nuostatos, kurios neprieštarauja MiCA reglamentui, o taikomos kartu sudaro vientisą kriptoturto rinkos reguliavimo sistemą. Šis reguliavimas kriptoturto paslaugas teikiančias įmones iš esmės priartins prie reguliacinių reikalavimų ir priemonių, kurios taikomos finansų įstaigoms, ir užtikrins geresnę finansinių paslaugų gavėjų turto bei interesų apsaugą.

Pagal šį reguliavimą, paskirtoji priežiūros institucija yra Lietuvos bankas, kuris atliktų MiCA reglamento, KRI ir kitų įstatymų nustatyta tvarka kriptoturto paslaugų teikėjų, asmenų, viešai siūlančių ar prašančių įtraukti į prekybą kriptoturta, kuris nėra su turtu susieti žetonai ar elektroninių pinigų žetonai, su turtu susietų žetonų emitentų, elektroninių pinigų žetonų emitentų priežiūros ir kitas MiCA reglamento kompetentingai institucijai priskirtas funkcijas.

KRI projektas numato, kad priežiūros institucija, atsižvelgdama į MiCA reglamento 16 straipsnio 1 dalies a punkto ir 59 straipsnio 1 dalies a punkto nuostatas, išduos 2 rūšių licencijas, t. y. kriptoturto paslaugų teikėjo ir su turtu susietų žetonų emitento licencijas (toliau atitinkamai – licencijuotas kriptoturto paslaugų teikėjas ir licencijuotas su turtu susietų žetonų emitentas). Kai KRI projekto nuostatos taikomos ne tik licencijuotiems kriptoturto paslaugų teikėjams ar licencijuotiems su turtu susietų žetonų emitentams, bet ir kitiems finansų rinkos dalyviams, kuriems atskiras veiklos leidimas nereikalingas (MiCA reglamento 16 straipsnio 1 b punktas, 59 straipsnio 1 dalies b punktas), KRI projekte vartojama „kriptoturto paslaugų teikėjai“, „su turtu susietų žetonų emitentai“. Numatoma, kad licencijuoto kriptoturto paslaugų teikėjo ir licencijuoto su turtu susietų žetonų emitento vadovais gali tapti tik tie asmenys, kurie turi priežiūros institucijos leidimą. Licencijuoti kriptoturto paslaugų teikėjai ar licencijuoti su turtu susietų žetonų emitentai privalo tvarkyti apskaitą ir sudaryti finansines ataskaitas vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos teisės aktais, reglamentuojančiais finansinę apskaitą ir finansinę atskaitomybę. Licencijuoto kriptoturto paslaugų teikėjo ar licencijuoto su turtu susietų žetonų emitento metinių finansinių ataskaitų rinkinio duomenys turi būti audituoti. Auditorius ar audito įmonė, atlikę licencijuotų kriptoturto paslaugų teikėjų ar licencijuotų su turtu susietų žetonų emitento auditą, privalo ne vėliau kaip per 3 darbo dienas raštu pranešti priežiūros institucijai apie aplinkybes ar faktus, kurie gali pagrįsti galimą licencijų, leidimų išdavimo sąlygų ar įmonių veiklos reikalavimų, nustatytų MiCA reglamente ir Kriptoturto rinkų įstatyme pažeidimą, arba pakenkti įmonei nenutrūkstamai vykdyti savo veiklą, arba sudaryti pagrindą atsisakyti pareikšti nuomonę apie finansines ataskaitas ar formuoti sąlyginę nuomonę.

KRI projekte numatytos priežiūros institucijos teisės ir įgaliojimai. Priežiūros institucija prižiūri, kaip laikomasi MiCA reglamento, KRI ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų reikalavimų ir nagrinėja asmenų pateiktus skundus dėl galimo MiCA reglamento, KRI ir (arba) kitų teisės aktų

pažeidimo. Pažymėtina, kad priežiūros institucijos teisės ir įgaliojimai MiCA reglamente nurodytiems subjektams yra suvienodinami su kitais finansų sektoriaus dalyviais.

Pažymėtina, kad KRI projekte numatyta, kad licencijuoto kriptoturto paslaugų teikėjo ir licencijuoto su turtu susietų žetonų emitento teisinė forma yra akcinė bendrovė arba uždaroji akcinė bendrovė. Šios formos pasirinktos atsižvelgiant į šioms formoms numatytą geros valdysenos standartą, taikomą aiškiai valdymo, sprendimų priėmimo, atsakomybių pasidalijimo struktūrą. Pažymėtina, kad licencijuotas kriptoturto paslaugų teikėjas ir licencijuotas su turtu susietų žetonų emitentas priklausys finansų sektoriui, todėl pasirinkta formos analogija, kuri jau yra veikiančiame finansų sektoriuje, pvz., Lietuvos Respublikos bankų įstatymo 3 straipsnio 3 dalis, Lietuvos Respublikos elektroninių pinigų ir elektroninių pinigų įstaigų įstatymo 2 straipsnio 2 dalis. Taip pat toks pasirinkimas įvertintas atsižvelgiant į MiCA reglamento 16 straipsnio 1 dalies paskutinę pastraipą: „1 dalies pirmos pastraipos a punkto tikslais kitos įmonės su turtu susietus žetonus gali išleisti tik tais atvejais, kai jų juridinė forma užtikrina tokių patį trečiųjų šalių interesų apsaugos lygį, kokį užtikrina juridiniai asmenys, ir jeigu joms taikoma lygiavertė prudencinė priežiūra, atitinkanti jų teisinę formą.“ bei MiCA reglamento 59 straipsnio 3 dalį: „3. 1 dalies a punkto tikslais įmonės, kurios nėra juridiniai asmenys, gali teikti kriptoturto paslaugas tik tokiu atveju, jei jų juridiniu statusu užtikrinamas toks pat trečiųjų šalių interesų apsaugos lygis, kokį užtikrina juridiniai asmenys, ir jeigu joms taikoma lygiavertė jų teisinę formą atitinkanti prudencinė priežiūra.“

Licencijuoto kriptoturto paslaugų teikėjo ar licencijuoto su turtu susietų žetonų emitento vadovai turi būti nepriekaištingos reputacijos ir turėti kvalifikaciją ir patirtį, leidžiančias tinkamai eiti pareigas. Kriptoturto paslaugų teikėjo ar licencijuoto su turtu susietų žetonų emitento vadovo nepriekaištinga reputacija, kvalifikacija ir patirtis, kaip ir kitų finansų sektoriaus dalyvių nepriekaištinga reputacija, kvalifikacija ir patirtis bus vertinama vadovaujantis Lietuvos banko prižiūrimų finansų rinkos dalyvių vadovų ir pagrindines funkcijas atliekančių asmenų vertinimo nuostatais (toliau – Nuostatai). Nuostatai parengti atsižvelgiant į Europos bankininkystės institucijos ir Europos vertybinių popierių ir rinkų institucijos priimtas Gaires dėl valdymo organo narių ir pagrindines funkcijas atliekančių asmenų tinkamumo vertinimo (EBA/GL/2021/06, ESMA35-36–2319).

Pažymėtina, kad veikiantys finansų rinkų dalyviai: bankai, centrinės kredito unijos, elektroninių pinigų įstaigos, finansų maklerio įmonės, centrinis vertybinių popierių depozitoriumas, reguliuojamos rinkos operatorius, valdymo įmonės, veikiančios pagal Lietuvos Respublikos kolektyvinio investavimo subjektų įstatymą ir Lietuvos Respublikos alternatyviųjų kolektyvinio investavimo subjektų valdytojų įstatymą, taip pat turi teisę MiCA reglamente nustatyta apimtimi ir tvarka vykdyti veiklą, o priežiūros institucija, prižiūrėdama, kaip bankai, centrinės kredito unijos, elektroninių pinigų įstaigos, finansų maklerio įmonės, centrinis vertybinių popierių depozitoriumas, reguliuojamos rinkos operatorius, nurodytos valdymo įmonės laikosi MiCA reglamento nustatytų reikalavimų, taip pat turi teises, nustatytas šių subjektų veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose. Be kitų Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatyme, KRI projekte, jo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose, MiCA reglamente nustatytų teisių ir pareigų, priežiūros institucija, atlikdama jai pavestas funkcijas, taip pat turi teisę imtis kitų teisėtų priemonių, užtikrinančių, kad būtų nuolat laikomasi KRI projekte, MiCA reglamente ir kituose finansų rinkų reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytų reikalavimų. Priežiūros institucija, nustačiusi arba turėdama pagrindą įtarti MiCA reglamente, Kriptoturto rinkų įstatymo, jų įgyvendinamųjų teisės aktų, pažeidimų, kriptoturto paslaugų teikėjų, su turtu susietų žetonų emitentų, elektroninių pinigų žetonų emitentų, asmenų, viešai siūlančių ar prašančių įtraukti į prekybą kriptoturtą, kuris nėra su turtu susieti žetonai ar elektroninių pinigų žetonai, veiklos trūkumų, taip pat jeigu kyla grėsmė prižiūrimų subjektų veiklos stabilumui ir patikimumui arba visuomenės ir (arba) kriptoturto paslaugų vartotojų, elektroninių pinigų žetonų ar kriptoturto žetonų turėtojų interesams, Lietuvos banko įstatymo nustatyta tvarka kriptoturto paslaugų teikėjui, su turtu susietų žetonų emitentui, elektroninių pinigų žetonų emitentui, asmeniui, viešai siūlančiam ar prašančiam įtraukti į prekybą kriptoturtą, kuris nėra su turtu susieti žetonai ar elektroninių pinigų žetonai, duoda privalomus nurodymus, numatytus MiCA reglamente ar KRI projekte.

KRĮ projekte, kaip ir kituose finansų rinką reglamentuojančiuose įstatymuose, sistemiškai atskiriamos Lietuvos banko teisės daryti įtaką rinkos dalyviams – teisė duoti privalomus nurodymus ir teisė taikyti poveikio priemonės. Tiek privalomi nurodymai, tiek poveikio priemonės yra priežiūros institucijos reakcija į nustatytus pažeidimus ar trūkumus, tačiau jos turi skirtingus tikslus ir gali būti taikomos tiek kartu, tiek ir kiekviena atskirai. Poveikio priemonės turi didesnę ar mažesnę nubaudimo aspektą, o nurodymai skirti, kad finansų rinkos dalyvis imtųsi priemonių, reikalingų, kad būtų pašalinti pažeidimai ar trūkumai ar užkirstas kelias neigiamoms pažeidimo pasekmėms. Be MiCA reglamento nustatytų minimalių kompetentingos institucijos įgaliojimų, t. y. galimų taikyti privalomų nurodymų ir poveikio priemonių, KRĮ projekte sistemiškai nustatomos poveikio priemonių ir privalomų nurodymų rūšys, taikomos kituose finansų rinkos sektoriuose, tačiau aktualios prižiūrint ir kriptoturto rinkų sektorį.

Lietuvos Respublikos nacionalinio pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos vertinimo išvadose su virtualiosiomis valiutomis susijusi veikla išskirta kaip kelianti labai didelę pinigų plovimo bei teroristų finansavimo riziką, šio sektoriaus grėsmė ir pažeidžiamumas vertinami aukščiausiais balais (4 iš 4). Kaip itin rizikingas sektorius įvertintas ir Europos Komisijos bei Tarptautinio valiutos fondo atliktų įvertinimų metu. Juridinių asmenų registro tvarkytojo duomenimis, Lietuvoje veikiančių su virtualiosiomis valiutomis susijusių veiklą vykdančių įmonių skaičius 2024 m. kovo 14 d. padidėjo iki 578. Toliau fiksuojama menka sektoriaus branda ir negebėjimas laikytis įstatymuose nustatytų reikalavimų stabilumui ir veiklos skaidrumui didinti. Numatytos poveikio priemonės yra reikalingos ir proporcingos, įprastos reguliuojant finansų sektorį. Priežiūros institucija siekdama apsaugoti vartotojų interesus turi turėti pakankamas priemones šiam tikslui pasiekti.

Priežiūros institucija organizuoja ir atlieka patikrinimus, kad nustatytų, ar laikomasi MiCA reglamento, KRĮ ir jų įgyvendinamųjų teisės aktų reikalavimų. KRĮ projekte numatyti poveikio priemonių taikymo pagrindai ir tvarka bei priežiūros institucijos taikomos poveikio priemonės, priežiūros institucija skiria KRĮ ir MiCA reglamente numatytas baudas. Už KRĮ pažeidimus nustatomos piniginės baudos, sistemiškai apimančios ir kituose finansų rinką reglamentuojančiuose įstatymuose nustatytus elementus:

- baudos taikomos tiek juridiniams asmenims, tiek juridinio asmens vadovams ar kitiems fiziniams asmenims, atsakingiems už padarytą pažeidimą;
- už MiCA reglamento 88–92 straipsniuose nurodytus pažeidimus priežiūros institucija skiria baudas:
 - 1) juridiniams asmenims – iki 15 milijonų eurų arba iki 15 procentų bendrųjų metinių pajamų, atsižvelgdama į tai, kuri suma yra didesnė;
 - 2) juridinio asmens vadovams ir kitiems fiziniams asmenims – iki 5 milijonų eurų;
- už MiCA reglamento 111 straipsnio 1 dalies b ir c punktuose nurodytus pažeidimus priežiūros institucija skiria baudas juridiniams asmenims iki 5 milijonų eurų arba iki 12,5 procento bendrųjų metinių pajamų, atsižvelgdama į tai, kuri suma yra didesnė;
- juridinio asmens bendrosios metinės pajamos, pagal kurias nustatomas skiriamos baudos dydis, nustatomos pagal paskutinių sudarytų (pasirašytų) metinių finansinių ataskaitų duomenis;
- jeigu juridinis asmuo priklauso patronuojančiajai įmonei, bendrosios metinės pajamos, pagal kurias nustatomas skiriamos baudos dydis, yra pajamos, nurodytos pagrindinės patronuojančiosios įmonės paskutinėse sudarytose (pasirašytose) metinėse konsoliduotose finansinėse ataskaitose;
- už kiekvieną privalomo nurodymo nevykdymo dieną skiriama bauda iki 1 procento bendrųjų metinių pajamų arba iki 1 500 eurų;
- baudos dydis apskaičiuojamas vadovaujanti Lietuvos banko įstatymo 43³ straipsnyje nustatyta tvarka.

Priežiūros institucija turi teisę licencijuotam kriptoturto paslaugų teikėjui ar licencijuotam su turtu susietų žetonų emitentui paskirti vieną ar daugiau laikinųjų administratorių. Laikinoju administratoriumi gali būti paskirtas juridinis arba fizinis asmuo, kuris nėra priežiūros institucijos tarnautojas. Priežiūros institucija, priimdama sprendimą skirti laikinąjį administratorių, gali nustatyti,

kad laikinai sustabdomi licencijuoto kriptoturto paslaugų teikėjo ar licencijuoto su turtu susietų žetonų emitento stebėtojų tarybos, valdybos ir administracijos vadovų įgaliojimai ir juos laikinai perima paskirtas laikinasis administratorius arba licencijuoto kriptoturto paslaugų teikėjo ar licencijuoto su turtu susietų žetonų emitento vadovų įgaliojimai nėra sustabdomi, o paskirtas laikinasis administratorius laikinai veikia kartu su šiais vadovais. Laikinajam administratoriui gali būti pavedama išsiaiškinti ir įvertinti licencijuoto kriptoturto paslaugų teikėjo ar licencijuoto su turtu susietų žetonų emitento finansinę būklę, vadovauti licencijuoto kriptoturto paslaugų teikėjo ar licencijuoto su turtu susietų žetonų emitento veiklai (arba jos daliai) siekiant išsaugoti arba atkurti licencijuoto kriptoturto paslaugų teikėjo ar licencijuoto su turtu susietų žetonų emitento finansinę būklę ir užtikrinant patikimą ir riziką ribojantį licencijuoto kriptoturto paslaugų teikėjo ar licencijuoto su turtu susietų žetonų emitento veiklos valdymą ir (arba) atlikti kitas funkcijas. Laikinas administratorius skiriamas ne ilgesniam negu vienu metų laikotarpiui. Išimtiniais atvejais laikinojo administratoriaus paskyrimo terminas motyvuotu priežiūros institucijos sprendimu gali būti pratęstas vieną kartą ne ilgesniam negu vienu metų laikotarpiui.

KRI projekte numatyta licencijuoto kriptoturto paslaugų teikėjo ar licencijuoto su turtu susietų žetonų emitento veiklos pabaiga ir bankrotas. Licencijuoto kriptoturto paslaugų teikėjo ar licencijuoto su turtu susietų žetonų emitento bankroto procesui taikomas Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymas, jeigu KRI, Finansų įstaigų įstatyme ir MiCA reglamente nenustatyta kitaip. Licencijuotam kriptoturto paslaugų teikėjui ar licencijuotam su turtu susietų žetonų emitentui bankroto procedūra vykdoma tik teismo tvarka. Priežiūros institucija turi teisę pateikti teismui pareiškimą dėl bankroto bylos iškėlimo įmonei. Jeigu pareiškimą teismui dėl bankroto bylos iškėlimo pateikia kiti asmenys, teismas, prieš priimdamas sprendimą dėl bankroto bylos iškėlimo licencijuotam kriptoturto paslaugų emitentui ar licencijuotam su turtu susietų žetonų emitentui, privalo gauti priežiūros institucijos išvadą dėl licencijuoto kriptoturto paslaugų emitento ar licencijuoto su turtu susietų žetonų emitento bankroto. Priežiūros institucija šią išvadą pateikia per 5 darbo dienas nuo prašymo pateikti išvadą gavimo dienos.

Licencijuotas kriptoturto paslaugų teikėjas ar licencijuotas su turtu susietų žetonų emitentas gali būti reorganizuojamas ar likviduojamas jo visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimu tik gavus išankstinį priežiūros institucijos leidimą. Jeigu sprendimą reorganizuoti ar likviduoti licencijuotą kriptoturto paslaugų teikėją ar licencijuotą su turtu susietų žetonų emitentą priima teismas, prieš priimdamas tokį sprendimą jis privalo gauti priežiūros institucijos išvadą dėl tokio sprendimo įtakos licencijuotam kriptoturto paslaugų teikėjui ir jo klientui ar licencijuotam su turtu susietų žetonų emitentui ir žetonų turėtojų bei visos kriptoturto paslaugų teikėjo ar su turtu susietų žetonų emitento rinkos sistemos stabilumui ir patikimumui. Priežiūros institucija šią išvadą pateikia per 10 darbo dienų nuo prašymo pateikti išvadą gavimo dienos. Licencijuotas kriptoturto paslaugų teikėjas ar licencijuotas su turtu susietų žetonų emitentas prašymą išduoti leidimą reorganizuoti ir likviduoti licencijuotą kriptoturto paslaugų teikėją ar licencijuotą su turtu susietų žetonų emitentą ir dokumentus priežiūros institucijai pateikia prieš visuotiniam akcininkų susirinkimui priimant sprendimą reorganizuoti ir likviduoti licencijuotą kriptoturto paslaugų teikėją ar licencijuotą su turtu susietų žetonų emitentą. Licencijuotas kriptoturto paslaugų teikėjas ar licencijuotas su turtu susietų žetonų emitentas priėmęs sprendimą reorganizuotis arba likvidotis licencijuotą kriptoturto paslaugų teikėją ar licencijuotą su turtu susietų žetonų emitentą ir paskirti licencijuoto kriptoturto paslaugų teikėjo ar licencijuoto su turtu susietų žetonų emitento likvidatorių, per 3 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos privalo apie tai pranešti priežiūros institucijai.

LBĮ projektu siūloma suteikti Lietuvos bankui įgaliojimus dėl kriptoturto paslaugų teikėjų, su turtu susietų žetonų emitentų, elektroninių pinigų žetonų emitentų ir asmenų, viešai siūlančių ar prašančių įtraukti į prekybą kriptoturtą, kuris nėra su turtu susieti žetonai arba elektroninių pinigų žetonai, veiklos priežiūros vykdymo. Taip pat LBĮ projektu MiCA reglamentas įtraukiamas prie kitų reglamentų, kuriems taikomos pranešimo apie pažeidimus priemonės, kurios skatina pranešti apie finansų rinką reglamentuojančių teisės aktų, kartu ir MiCA reglamento, ar jų įgyvendinamųjų teisės aktų pažeidimus.

Pažymėtina, kad LBĮ projektas, kuris įgyvendina MiCA reglamentą, kiek tai susiję su elektroninių pinigų žetonų ir su turtu susietų žetonų emitentais, turėtų įsigalioti 2024 m. birželio 30 d., atsižvelgiant į MiCA reglamento 149 straipsnio 3 dalį, o pagal MiCA reglamento 149 straipsnio 2 dalies nuostatą, šis reglamentas taikomas nuo 2024 m. gruodžio 30 d. Todėl siūloma, kad LBĮ projekto nuostatos, kiek tai susiję su elektroninių pinigų žetonų ir su turtu susietų žetonų emitentais, t. y. 1 straipsnio 1, 3, 5, ir 7 dalys, įsigaliotų 2024 m. birželio 30 d., o nuo 2024 m. gruodžio 30 d. įsigaliotų 1 straipsnio 2, 4, 6 ir 8 dalys, kurios apimtų visas galimas teikti kriptoturto paslaugas.

LBĮ projekte ir KRĮ projekte išlaikoma šiuo metu galiojanti ir nusistovėjusi finansų rinkos priežiūros reguliavimo sistema, kai normos, nustatančios bendrąsias Lietuvos banko, kaip priežiūros institucijos, funkcijas, Lietuvos banko ir jo tarnautojų teises ir pareigas, patikrinimų atlikimo principus ir kita yra nustatytos LBĮ, o specialiosios normos (t. y. normos, reglamentuojančios specifines, konkrečiai finansų sričiai būdingas Lietuvos banko funkcijas, teises ir pareigas, privalomų nurodymų rūšis ir jų davimo pagrindus, poveikio priemonių rūšis ir jų taikymo pagrindus, piniginių baudų dydžius) nustatomos sektoriniuose finansų rinką reglamentuojančiuose įstatymuose.

Siūloma tikslinti galiojančio LBĮ 47 straipsnio redakciją, kuri nepakankamai aiškiai apibrėžia Lietuvos banko nagrinėtinų ginčų apimtį ir taip sudaromos sąlygos skirtingai interpretuoti Lietuvos banko įgaliojimus nagrinėti tam tikro pobūdžio ginčą. Siūlomu pakeitimu patikslinama, kad Lietuvos banke yra nagrinėjami tik vartojimo ginčai su LBĮ 42 straipsnyje nurodytais subjektais, t. y. prižiūrimais finansų rinkos dalyviais, tačiau gali būti nagrinėjami ir vartojimo ginčai su LBĮ 42 straipsnyje nenurodytais subjektais, t. y. juridiniais asmenimis, kurie turėjo teisę, kaip LBĮ 42 straipsnyje nurodyti finansų rinkos dalyviai, teikti licencines finansines ar draudimo paslaugas, tačiau ją prarado. Šiuo pakeitimu siekiama aiškiai nustatyti, kad tuo atveju, kai juridiniam asmeniui buvo panaikinta (atšaukta) Lietuvos banko išduota licencija (veiklos leidimas) ar sustabdyta licencija (veiklos leidimas) ar juridinis asmuo buvo išbrauktas iš Lietuvos banko prižiūrimų finansų rinkos dalyvių sąrašų, atsižvelgiant į vartotojų apsaugos, kaip prioritetinės įstatymo leidėjo ir teisės aiškinimo krypties, sampratą, ginčai su šiuo juridiniu asmeniu dėl vartojimo sutarčių, kurios buvo sudarytos jam būnant prižiūrimu finansų rinkos dalyviu (arba iki veiklos sustabdymo) ir teikiant vartotojams finansines paslaugas, būtų nagrinėjami Lietuvos banke. Siūloma aiškiai nustatyti, kad Lietuvos banke gali būti nagrinėjami vartojimo ginčai su Lietuvos Respublikoje teisę teikti finansines ar draudimo paslaugas turinčiais subjektais, kai jie Lietuvos Respublikoje turi įgaliotus atstovus pretenzijoms nagrinėti. Tai reiškia, kad tokie subjektai turi Lietuvos Respublikoje turėti oficialų atstovą pretenzijoms nagrinėti. Šiuo pakeitimu siekiama užtikrinti platesnę Lietuvos Respublikos vartotojų apsaugą ir sudaryti jiems palankesnes, patogesnes ir paprastesnes sąlygas spręsti savo ginčą su subjektais, kurie yra įsteigti užsienio šalyje. *Šis pakeitimas užtikrintų, kad Lietuvos Respublikos vartotojams tokių ginčų atvejais nereikės dėl ginčo nagrinėjimo kreiptis į atitinkamas užsienio šalies institucijas, nes tai jie galės padaryti Lietuvos Respublikoje.* Ginčai su Lietuvos Respublikoje neįsisteigusiais transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo paslaugas teikiančiais, tačiau Lietuvos Respublikoje įgaliotus atstovus pretenzijoms nagrinėti turinčiais subjektais nagrinėjami tik tuo atveju, jeigu eismo įvykis įvyko Lietuvos Respublikoje. Šie pakeitimai įtvirtina Lietuvos banko galimybę nagrinėti vartojimo ginčus, kai susiklosto Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo 14 straipsnio 2 ir 3 dalyse numatytos situacijos ir eismo įvykis įvyko Lietuvos Respublikos teritorijoje. Patikslinama, kad Lietuvos bankas yra įgaliotas nagrinėti ginčus, kurie kyla dėl mokėjimo paslaugų teikimo ir kitų Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatyme reglamentuotų santykių. Tai reiškia, kad tokie ginčai kyla dėl Mokėjimų įstatyme nustatytų reikalavimų laikymosi. Patikslinama, kad Lietuvos bankas yra įgaliotas nagrinėti ginčus, kurie kyla dėl hipotekos ir laidavimo santykių tarp vartotojo ir finansų rinkos dalyvio. Tai reiškia, kad Lietuvos bankas yra įgaliotas nagrinėti tik tokius ginčus, kurie kyla dėl hipotekos ir laidavimo santykių tarp vartotojo ir finansų rinkos dalyvio ir tik tiesiogiai iš hipotekos ir laidavimo sutarties, pavyzdžiui, dėl reikalavimų, kurie yra keliami dėl laidavimo apimties, laidavimo pabaigos ar kitų tiesiogiai iš laidavimo sutarties kylančių klausimų ir kurie yra tiesiogiai susiję su sudaryta finansinių paslaugų sutartimi. Tačiau, pavyzdžiui, jeigu reikalavimai yra keliami dėl tarp vartojimo kredito davėjo ir juridinio asmens sudarytos sutarties

vykdymo, nors ir laiduotojas yra vartotojas, ir (arba) jeigu suformuoti reikalavimai yra visiškai nukreipti į tarp vartojimo kredito davėjo ir juridinio asmens sutarties vykdymą ir iš to kylančias pasekmes, t. y. kreipimesi į Lietuvos banką suformuluoti reikalavimai yra dėl juridinio asmens mokėtų įmokų galimai netinkamo paskirstymo pagal vartojimo kredito sutartį ir pan., tokiu atveju Lietuvos bankas nebūtų įgaliotas nagrinėti iš laidavimo santykių kilusių ginčų, nes reikalavimai yra nukreipti konkrečiai į tarp finansų rinkos dalyvio ir juridinio asmens esančius santykius. Taip pat papildyta, kad Lietuvos bankas nagrinėja vartojimo ginčus su vartotojais, kaip jie suprantami pagal LBĮ projekto 3 straipsnio 1 dalimi keičiamo LBĮ 47 straipsnio 5 dalį, kylančius iš elektroninių pinigų, įskaitant elektroninių pinigų žetonų, kaip jie apibrėžti MiCA reglamento 3 straipsnio 1 dalies 7 punkte, leidimo, su turtu susietų žetonų, kaip jie apibrėžti MiCA reglamento 3 straipsnio 1 dalies 6 punkte, leidimo, taip pat ginčus, kylančius iš kriptoturto paslaugų, kaip jos apibrėžtos MiCA reglamento 3 straipsnio 1 dalies 16 punkte, bei MiCA reglamente nurodyto kriptoturto, kuris nėra su turtu susieti žetonai ar elektroninių pinigų žetonai, viešo siūlymo ar įtraukimo į prekybą, kaip tai nurodyta MiCA reglamento 4 ir 5 straipsniuose.

Siekiant visapusiškai atliepti vartotojų interesus, siūlomas VTAĮ projektas, numatantis, kad Lietuvos bankas nagrinėja vartojimo ginčus dėl finansinių paslaugų ir kitų su kriptoturtu susijusių paslaugų, nurodytus Lietuvos banko įstatyme. Pažymėtina, kad ne visas kriptoturtas laikomas finansinėmis paslaugomis, todėl VTAĮ projekte išplečiama Lietuvos banko ir Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos (toliau – VVTAT) vartojimo ginčų nagrinėjimo sritis, numatant, kad Lietuvos bankas nagrinėja ir su kitu kriptoturtu susijusių paslaugų vartotojų ginčus tiek, kiek reglamentuoja MiCA reglamento 4 ir 5 straipsniai (kito kriptoturto viešas siūlymas ir įtraukimas į prekybą), šiuo aspektu Lietuvos bankas vykdytų ir minėtą veiklą vykdančių asmenų priežiūrą. Ginčų dėl kito kriptoturto, kuris nelaikomas finansinėmis paslaugomis ir nėra reglamentuotas MiCA reglamento 4 ir 5 straipsniuose, taip pat kurio priežiūros Lietuvos bankas nevykdys, nagrinėjimas tektų VVTAT, kaip kitų konkrečių institucijų nenagrinėjamus ginčus apimančiai institucijai (Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 6 punktas).

LBĮ projekte siūloma atsižvelgiant į planuojamas patirti Lietuvos banko priežiūros išlaidas, susijusias su kriptoturto rinkų priežiūra, šioje rinkoje veikiančių finansų rinkos dalyvių tikėtiną veiklos potencialą ir mastą, taip pat prisiimamą riziką bei įvertinus šiuo metu veikiančių kriptoturto rinkos dalyvių viešai prieinamus finansinius duomenis, kriptoturto paslaugų teikėjams, gavusiems kriptoturto paslaugų teikėjo licenciją pagal KRI, ir su turtu susietų žetonų emitentams, gavusiems su turtu susietų žetonų emitento licenciją pagal KRI, siūlomas maksimalus metinis 0,7 procento įmokos dydis, apskaičiuojamas nuo gaunamų metinių įmonės pajamų, bei nustatant minimalų metinį įmokos dydį – 3 000 eurų, jei apskaičiuoto procentinio dydžio suma yra mažesnė. Asmenims viešai siūlantiesiems ir prašantiems įtraukti į prekybą kriptoturtą, kuris nėra su turtu susieti žetonai arba elektroniniai pinigų žetonai, įvertinus mažesnę jų priežiūros apimtį poreikį, siūlomas maksimalus fiksuotas metinis įmokos dydis – 3 000 eurų. Pažymėtina, kad dėl konkrečių metinių įmokų dydžių kiekvienais metais Lietuvos bankas su prižiūrimais finansų rinkos dalyviais konsultuojasi ir nustato įmokų dydį ateinantiems kalendoriniams metams. Visiems kitiems asmenims, kuriems taikomas MiCA reglamentas, (elektroninių pinigų žetonų emitentai, kriptoturto paslaugų teikėjai, veikiantys pagal MiCA reglamento 59 straipsnio 1 dalies b punktą, su turtu susieti žetonų emitentai, veikiantys pagal MiCA reglamento 18 straipsnio 1 dalies b punktą) įmokų dydžiai jau yra šiuo metu nustatyti LBĮ 1 priede.

FII projektu numatoma, kad elektroninių pinigų, įskaitant elektroninių pinigų žetonus, kaip jie apibrėžti MiCA reglamento 3 straipsnio 1 dalies 7 punkte, leidimas, su turtu susietų žetonų, kaip jie apibrėžti MiCA reglamento 3 straipsnio 1 dalies 6 punkte, leidimas ir kriptoturto paslaugos, kaip jos apibrėžtos MiCA reglamento 3 straipsnio 1 dalies 16 punkte, laikytini finansinėmis paslaugomis, todėl taip pat tokiomis pat nuostatomis pagal MiCA reglamentą pildomas BĮ projektas, CKUĮ projektas, FPRĮ projektas, KISĮ projektas, AKISVĮ projektas ir EPEPI projektas. Pažymėtina, kad licencijuotiems finansų rinkos dalyviams papildomos licencijos nereikės gauti, jie turės MiCA reglamento nustatyta tvarka priežiūros instituciją informuoti apie ketinimą pradėti vykdyti MiCA reglamente nurodytą veiklą.

FAĮ projektu siūloma nustatyti, kad kriptoturto paslaugų teikėjai, elektroninių pinigų įstaigos, įtrauktos į viešojo intereso įmonių sąrašą, ir su turtu susietų žetonų leidėjai tvarkytų finansinę apskaitą vadovaudamiesi tarptautiniais finansinės apskaitos standartais (toliau – TFAS). Atsižvelgiant į tai, kad MiCA reglamentas numato iš esmės skaitmeninių paslaugų finansų rinkose teikimą, o šiuo metu Lietuvoje įsteigti potencialūs tokių paslaugų teikėjai (virtualiųjų valiutų keityklos operatoriai ir (ar) depozitinių virtualiųjų valiutų piniginių operatoriai), pagal turimus duomenis, daugiausia veikia tarpvalstybiniu mastu, taip pat tai, kad paslaugas pagal MiCA reglamentą jame nustatytais sąlygomis galės teikti ir esami finansų rinkos dalyviai (kredito įstaigos, finansų maklerio įmonės, valdymo įmonės, veikiančios pagal Lietuvos Respublikos kolektyvinio investavimo subjektų įstatymą ir Lietuvos Respublikos alternatyviųjų kolektyvinio investavimo subjektų valdytojų įstatymą, centrinis vertybinių popierių depozitoriumas ar reguliuojamos rinkos operatorius), siūloma papildyti FAĮ 11 straipsnį nustatant lygiaverčius reikalavimus, kaip ir esamiems finansų rinkos dalyviams, t. y. kad kriptoturto paslaugų teikėjų, su turtu susietų žetonų emitentų ir elektroninių pinigų įstaigų, įtrauktų į viešojo intereso įmonių sąrašą, finansinės ataskaitos būtų rengiamos pagal TFAS. Finansinių ataskaitų sudarymas skirtingose šalyse naudojant tos šalies apskaitos praktiką (nacionalinius standartus) apsunkina šių ataskaitų informacijos suprantamumą ir palyginamumą, kai informaciją rengiančių subjektų veikla peržengia tos vienos šalies ribas. Vienodų reikalavimų taikymas ir apskaitos suderinimas (tarptautinių reikalavimų, šiuo atveju TFAS taikymas) reikšmingai pagerina apskaitos praktikų palyginamumą, padidina informacijos skaidrumą ir kokybę (informacija yra labiau palyginama), tokiu būdu prisidedant prie geresnio finansų rinkų veikimo.

Taip pat FAĮ tikslinamas atsižvelgiant į tai, kad Europos Centrinis Bankas nuo 2022 m. kovo 2 d. nebeskelbia euro ir Rusijos rublio santykio. Atitinkamai šis santykis nėra skelbiamas ir Lietuvos banko interneto svetainėje. Paskutinis Lietuvos banko euro ir Rusijos rublio santykis paskelbtas 2022 m. kovo 2 d. ir sudaro 117,2010 RUB/EUR. Pažymėtina, kad kai kurie viešojo sektoriaus subjektai turi nuolatinių santykių su Rusijos Federacijos kompetentingomis įstaigomis. Viešojo sektoriaus subjektai ūkinių operacijų sumų perskaičiavimui taiko ne paskutinį paskelbtą, bet komercinio banko naudojamą rublio pirkimo kursą, todėl teikiamas FAĮ 5 straipsnio patikslinimas, numatantis, kad jei euro ir užsienio valiutos santykis neskelbiamas ilgiau negu 30 dienų, tada taikomas santykis, skelbiamas kituose visuotinai pripažintuose rinkos informacijos šaltiniuose.

Vartotojų pasitikėjimą teikiamomis finansinėmis paslaugomis padeda užtikrinti ir tinkamai atliktas šių įmonių finansinių ataskaitų auditas bei auditorių pateikta nuomonė dėl teisės aktuose nustatytų reikalavimų laikymosi. MiCA reglamente ir KRĮ projekte nustatyti papildomi reikalavimai licencijuoto kriptoturto paslaugų teikėjo ar licencijuoto su turtu susietų žetonų emitento auditui, taip pat finansinių ataskaitų auditą atliekantiems auditoriams nustatoma pareiga audito ataskaitose atskleisti papildomą informaciją (Kriptoturto rinkų įstatymo 7 ir 8 straipsniai). Todėl tikslūs ir teisingi duomenys viešai skelbiamose finansinėse ataskaitose bei audito ataskaitose pateikti pastebėjimai apie teisės aktuose nustatytų reikalavimų laikymosi teisingumą ypač svarbūs tiek įstaigų klientų lėšų apsaugai, tiek finansiškai stabiliai tęstinės šių įstaigų veiklai užtikrinti.

Siekiant didinti brandą kriptoturto paslaugų sektoriuje, užtikrinti tokias paslaugas teikiančių įmonių tvarią ir tęstinę veiklą bei tinkamai apsaugoti tokių paslaugų vartotojų ir visuomenės interesus, taip pat atsižvelgiant į tai, kad pastaraisiais metais finansų rinkoje ženkliai augo elektroninių ir mokėjimo paslaugų teikimo apimtys bei didėjo šių paslaugų vartotojų skaičius, siūloma papildyti FAAĮ 2 straipsnio 32 dalį į viešojo intereso įmonių sąrašą įtraukiant kriptoturto paslaugų teikėjus, su turtu susietų žetonų emitentus, elektroninių pinigų įstaigas ir mokėjimo įstaigas, kurios atitinka nustatytus kriterijus:

- 1) su turtu susietų žetonų, kaip jie apibrėžti MiCA reglamento 3 straipsnio 1 dalies 6 punkte, emitentai, kurių su tokių žetonų leidimo veikla susijusios pajamos paskutinę finansinių metų dieną ne mažiau kaip 2 finansinius metus iš eilės viršija 10 milijonų eurų ir bendra įsipareigojimų su turtu susietų žetonų turėtojams vertė viršija 15 milijonų eurų;

- 2) elektroninių pinigų įstaiga ir (arba) mokėjimo įstaiga, kurių ne mažiau kaip 2 rodikliai paskutinę finansinių metų dieną ne mažiau kaip 2 finansinius metus iš eilės viršija šiuos dydžius:

a) 10 milijonų eurų su elektroninių pinigų, įskaitant elektroninių pinigų žetonus, kaip jie apibrėžti MiCA reglamento 3 straipsnio 1 dalies 7 punkte, leidimu ir (arba) mokėjimo paslaugų teikimu susijusių pajamų;

b) 2 milijardus eurų per pastaruosius 12 mėnesių atliktų bendrų mokėjimo operacijų, įskaitant atliktas per elektroninių pinigų įstaigos tarpininkus ar mokėjimo įstaigos tarpininkus, sumos;

c) 15 milijonų eurų įsipareigojimų elektroninių pinigų, įskaitant elektroninių pinigų žetonus, kaip jie apibrėžti MiCA reglamento 3 straipsnio 1 dalies 7 punkte, turėtojams ir (arba) mokėjimo paslaugų vartotojams už lėšas, gautas už leistus elektroninius pinigus, įskaitant elektroninių pinigų žetonus, ir (arba) mokėjimo operacijoms vykdyti;

3) kriptoturto paslaugų teikėjai, kaip jie apibrėžti MiCA reglamento 3 straipsnio 1 dalies 15 punkte, kurių pajamos paskutinę finansinių metų dieną ne mažiau kaip 2 finansinius metus iš eilės viršija 2 milijonus eurų. Kriterijai nustatomi vadovaujantis šiuo metu veikiančių elektroninių pinigų įstaigų ir mokėjimo įstaigų veiklos rezultatais į viešojo intereso įmonių sąrašą įtraukiant tas elektroninių pinigų įstaigas ir mokėjimo įstaigas, kurios per pastaruosius 2 metus yra išvysčiusios didesnio masto veiklą pagal licencijuotos veiklos apimtį, generuojamas pajamas bei privalomas apsaugoti klientų lėšų sumas, nes jos dėl savo veiklos masto yra reikšmingiausios (tokių įmonių šiuo metu būtų 9, jos sudaro apie 70 procentų visos elektroninių pinigų įstaigų ir mokėjimo įstaigų rinkos). Analogiški kriterijai siūlomi ir su turtu susietų žetonų emitentams. Kriptoturto paslaugų teikėjams kriterijai nustatomi įvertinus viešai pateiktą ir prieinamą informaciją apie šiuo metu su kriptoturtu susijusias paslaugas teikiančių virtualiųjų valiutų keityklos operatorių ir (ar) depozitinių virtualiųjų valiutų piniginių operatorių finansinius duomenis, įvertinant tai, kad į viešojo intereso įmonių sąrašą patektų reikšmingiausios įmonės.

Pažymėtina, kad kaip ir kitoms FAAĮ 2 straipsnio 32 dalies 3–6 punktuose nurodytoms finansų įstaigoms, kriptoturto paslaugų teikėjams, su turtu susietų žetonų emitentams ir elektroninių pinigų įstaigoms, leidžiančioms reikšmingus elektroninių pinigų žetonus, turėtų būti taikoma išimtis dėl audito komiteto sudarymo (FAAĮ 69 straipsnio 1 dalis).

PPTFPI projektu siūloma nustatyti, kad kriptoturto paslaugų teikėjų PPTF prevencijos priežiūrą vykdo Lietuvos bankas ir Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba. Šios institucijos bendrai efektyviai priežiūrai užtikrinti sudaro tarpusavio susitarimą, kuriame nustatomi šių institucijų bendradarbiavimo principai ir uždaviniai vykdant kriptoturto paslaugų teikėjų priežiūrą: atliekant kriptoturto paslaugų teikėjų patikrinimus savo iniciatyva; atliekant bendrus patikrinimus, kurių metu šių institucijų atstovai laikosi patikrinimą organizuojančios institucijos nustatytų užduočių; teikiant vienas kitam pagalbą dėl kriptoturto paslaugų teikėjų priežiūros; informuojant vienas kitą apie priemones, kurių imtasi ar ketinama imtis vykdant kriptoturto paslaugų teikėjų priežiūrą, ir tarpusavyje derinant priežiūros priemones; reguliariai teikiant vienas kitam informaciją apie priežiūros priemonių, kurių imtasi vykdant kriptoturto paslaugų teikėjų priežiūrą, įgyvendinimą.

PPTFPI projektu siūloma pripažinti netekusiomis galios depozitinių virtualiųjų valiutų piniginių operatorių ir virtualiųjų valiutų keityklų operatorių sąvokas, įtvirtinant naują tokių subjektų terminą – „kriptoturto paslaugų teikėjas“. PPTFPI projektu siūloma nustatyti naujas sąvokas „kriptoturtas“, „saviprieglobis adresas“, „kriptoturto adresas“, siekiant teisinio aiškumo ir suderinamumo su Europos Sąjungos teise.

Taip pat PPTFPI projektu siūloma nustatyti pareigą, kiek tai susiję su tarptautiniais korespondentiniais santykiais, apimančiais kriptoturto paslaugų teikimą Europos Sąjungoje, kad, užmegzdami verslo santykius su neįsisteigusiu ir panašias paslaugas, įskaitant kriptoturto pervedimus, teikiančiu subjektu respondentu, kriptoturto paslaugų teikėjai turi nustatyti, ar subjektas respondentas yra licencijuotas ar registruotas, surinkti pakankamai informacijos apie subjektą respondentą, kad visiškai suprastų respondento veiklos pobūdį ir remdamiesi viešai prieinama informacija nustatytų subjekto reputaciją bei priežiūros kokybę, įvertinti subjekto respondento taikomas kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu kontrolės priemones, prieš užmegzdami naujus korespondentinius santykius gauti vyresniojo vadovo pritarimą, dokumentuoti atitinkamas kiekvienos tarptautinių korespondentinių santykių šalies pareigas, kiek tai susiję su perleidžiamosiomis kriptoturto sąskaitomis, įsitikinti, kad subjektas respondentas tinkamai atliko

kliento tapatybės nustatymo veiksmus (įskaitant tai, ar patikrino klientų, turinčių tiesioginę prieigą prie subjekto korespondento sąskaitų, tapatybę, atliko kitus kliento tapatybės nustatymo veiksmus) ir kad kriptoturto paslaugų teikėjas, gavęs subjekto korespondento prašymą, gali jam pateikti atitinkamus duomenis kliento tapatybei nustatyti. Taip pat siūloma nustatyti reikalavimą kriptoturto paslaugų teikėjams nusprendus nutraukti tarptautinius korespondentinius santykius dėl priežasčių, susijusių su pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos politika, savo sprendimą dokumentuoti ir registruoti.

PPTFPĮ projektu taip pat siūloma nustatyti reikalavimą kriptoturto paslaugų teikėjams, kurių buveinė yra kitoje valstybėje narėje ir kurie teikia paslaugas Lietuvos Respublikoje per tarpininkus, fizinius ar juridinius asmenis, įsteigti arba paskirti pagrindinį kontaktinį asmenį.

Taip pat PPTFPĮ projektu siūloma įtvirtinti pareigą kriptoturto paslaugų teikėjams nustatyti ir įvertinti pinigų plovimo ir teroristų finansavimo riziką, susijusią su kriptoturto pervedimais į saviprieglobį adresą ar iš jo. Tuo tikslu kriptoturto paslaugų teikėjai turi būti nustatę vidaus politikos priemonės, procedūras ir kontrolės priemonės. Kriptoturto paslaugų teikėjai turi taikyti nustatytą riziką atitinkančias rizikos mažinimo priemones, kurių bent viena būtų: pervedimo į saviprieglobį adresą ar iš jo iniciatoriaus ar naudos gavėjo tapatybės arba tokio iniciatoriaus ar naudos gavėjo tikrojo savininko tapatybės nustatymas ir patikrinimas (galima pasikliauti trečiųjų asmenų turima informacija); reikalavimas pateikti papildomą informaciją apie pervedto į saviprieglobį adresą ar iš jo kriptoturto kilmę ir paskirties vietą; nuolatinė kriptoturto pervedimų į saviprieglobį adresą ar iš jo stebėseną; kitos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos, taip pat tikslinių finansinių sankcijų bei su ginklų platinimo finansavimu susijusių tikslinių finansinių sankcijų neįgyvendinimo ir vengimo rizikos valdymo priemonės.

PPTFPĮ projektu siūloma pripažinti netekusiu galios PPTFPĮ 25¹ straipsnį, nustatantį reikalavimus pirminį virtualiosios valiutos siūlymą (ICO) vykdančioms asmenims, atsižvelgiant į tai, kad tiesioginio taikymo MiCA reglamentas nustato naujus reikalavimus pirminio kriptoturto siūlymo vykdymui.

Taip pat siūloma pripažinti netekusiu galios PPTFPĮ 25³ straipsnį, nustatantį reikalavimus virtualiųjų valiutų keityklos operatoriaus ir depozitinių virtualiųjų valiutų piniginių operatoriaus sąrašų sudarymui, atsižvelgiant į tai, kad keičiasi reikalavimai šių subjektų veiklai, o teisė vykdyti veiklą siejama su licencijos suteikimu, o ne registracija Juridinių asmenų registre.

PPTFPĮ projektu siūloma pripažinti netekusiu galios PPTFPĮ 25 straipsnio nuostatas, susijusias su nepriekaištinga reputacija (3¹ dalis), reikalavimais pranešti Juridinių asmenų registro tvarkytojui apie veiklos pradžią ir pabaigą (4 dalis), turėti vyresnįjį vadovą (5 dalis), įstatinio kapitalo reikalavimais (6 dalis), reikalavimais vadovaujantiems darbuotojams (7 dalis) ir dėl veiklos vykdymo vietos (8 dalis), atsižvelgiant į tai, kad vadovų reputacijos, įstatinio kapitalo ir kitus veiklos vykdymo reikalavimus kriptoturto paslaugų teikėjams numato MiCA reglamentas ir KRĮ projektas.

PPTFPĮ projektu siūloma pripažinti netekusiu galios PPTFPĮ 36 straipsnio 1 dalies 10 punktą, susijusį su taikomomis poveikio priemonėmis, atsižvelgiant į tai, kad keičiasi reikalavimai šių subjektų veiklai, o teisė vykdyti veiklą siejama su licencijos suteikimu, atitinkamai bus taikomos analogiškos poveikio priemonės kaip ir kitoms finansų įstaigoms.

Taip pat PPTFPĮ projektu siūloma PPTFPĮ papildyti 36¹ straipsniu, kuris įtvirtintų, kad mokėjimo paslaugų teikėjams ir kriptoturto paslaugų teikėjams, pažeidusiems TRF reglamento nuostatas, būtų taikomos PPTFPĮ nustatytos poveikio priemonės.

PPTFPĮ projekto 6 straipsnyje siūloma kriptoturto paslaugų teikėjams nustatyti 8 metų informacijos saugojimo terminą. Pažymėtina, kad TRF reglamento 26 straipsnio 2 dalis nustato, kad valstybės narės gali reikalauti saugoti informaciją ilgiau, nei nustatyta TRF reglamente, jei jos mano, kad tai pateisinama pinigų plovimo ar teroristų finansavimo prevencijos, nustatymo ar tyrimo tikslais. Taip pat 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos, kuria iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 648/2012 ir panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/60/EB bei Komisijos direktyva 2006/70/EB, (toliau – Direktyva (ES) 2015/849) 5 straipsnis suteikia valstybėms narėms teisę priimti arba palikti galioti griežtesnes

nuostatas, siekiant užkirsti kelią pinigų plovimui ir teroristų finansavimui. Atkreiptinas dėmesys, kad kriptoturto sektorius laikomas rizikingesniu, ypač pasireiškiančiomis pinigų plovimo, teroristų finansavimo ir sankcijų apėjimo rizikomis. Taip pat pažymėtina, kad, pagal šiuo metu galiojantį PPTFPĮ, visiems įpareigotiesiems subjektams yra nustatytas vienas informacijos saugojimo terminas – 8 metai. Atsižvelgiant į aukštą sektoriaus pinigų plovimo ir teroristų finansavimo sektoriaus riziką ir tai, kad ilgesni informacijos saugojimo terminai svarbūs atliekant ikiteisminius tyrimus, manytina, kad informacija turėtų būti saugoma ilgiau, nei TRF reglamente nustatyti 5 metai, išlaikant sistemingą PPTFPĮ visiems įpareigotiesiems subjektams šiuo metu nustatytą terminą – 8 metus.

Pažymėtina, kad PPTFPĮ projektas yra suderintas su Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo Nr. VIII-275 2, 9, 10, 11, 15, 16, 21, 22, 23, 25, 29, 36, 39, 40, 48, 49 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 15-1, 15-2, 46-1 straipsniais įstatymu, kurio 12 str. nuostatos įsigalios 2024 m. rugpjūčio 1 d. (1, 2 ir 4–7 d.) ir lapkričio 1 d. (3 d.).

PPTFPĮ projekto nuostatos sudarys teises prielaidas efektyviau taikyti pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos priemones kriptoturto paslaugų teikėjų sektoriuje, sukurs nepakantumą ir nepalankią erdvę pinigų plovimo ir teroristų finansavimo atsiradimo galimybėms, mažins kylančią reputacinę riziką tiek rinkos dalyviams, tiek valstybei tarptautiniame kontekste.

MĮ projektu siūloma įtraukti išimtis dėl TRF reglamento reikalavimų taikymo. Siūloma taikyti išimtis lėšų pervedimams savo teritorijoje į gavėjo mokėjimo sąskaitą, atliekant mokėjimus išimtinai už prekių tiekimą ar paslaugų teikimą, jei įvykdomos visos šios sąlygos: gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjui taikoma Direktyva (ES) 2015/849; gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjas per gavėją ir pagal unikalų operacijos atpažinties kodą turi galimybę atsekti lėšų pervedimą iš asmens, kuris su gavėju yra sudaręs sutartį dėl prekių tiekimo ar paslaugų teikimo; pervedamų lėšų suma neviršija 1 000 eurų.

Pažymėtina, kad Įstatymų projektai, kuriais įgyvendinamas MiCA reglamentas, kiek tai susiję su elektroninių pinigų žetonų ir su turtu susietų žetonų emitentais, turėtų įsigalioti 2024 m. birželio 30 d., atsižvelgiant į MiCA reglamento 149 straipsnio 3 dalį. Vadovaujantis MiCA reglamento 149 straipsnio 2 dalies nuostatomis, šis reglamentas taikomas nuo 2024 m. gruodžio 30 d. bei 143 straipsnio 3 dalyje numatoma galimybė taikyti pereinamąjį laikotarpį iki 2026 m. liepos 1 d., tačiau valstybės narės gali nuspręsti netaikyti kriptoturto paslaugų teikėjams skirtą pereinamojo laikotarpio režimo arba sutrumpinti jo trukmę, jei mano, kad šiuo metu taikoma nacionalinė kriptoturto rinkos reguliavimo sistema yra ne tokia griežta, kaip MiCA reglamentas. Atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu taikomas kriptoturto reguliavimas yra ne toks griežtas, kaip numatytas MiCA reglamente, bei atsižvelgiant į kylančias reikšmingas šio sektoriaus galimas pinigų plovimo, teroristų finansavimo, tarptautinių sankcijų apėjimo ir sukčiavimo rizikas, numatomas sutrumpintas pereinamasis laikotarpis iki 2025 m. birželio 1 d. 2022 m. birželio 30 d. priimtas Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo Nr. VIII-275 2, 9, 25 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 25³ straipsniu įstatymas Nr. XIV-1374 turėjo svarbų poveikį siekiant didesnio šio sektoriaus skaidrumo, tačiau pastaruoju metu vėl pastebimas spartus sektoriaus didėjimas, o atitinkamai – ir susijusių rizikų augimas. Nuo 2025 m. birželio 1 d. į Juridinių asmenų registro tvarkomą sąrašą įrašyti virtualiųjų valiutų keityklos operatoriai ir depozitinių virtualiųjų valiutų piniginių operatoriai netenka teisės vykdyti virtualiųjų valiutų keityklų operatoriaus ir depozitinių virtualiųjų valiutų piniginių operatoriaus veiklos, jeigu jie nėra gavę licencijos MiCA reglamento ir šio įstatymo nustatyta tvarka.

Papildomi AKSIVĮ pakeitimai.

AKSIVĮ 41 straipsnio 7 ir 8 dalių nuostatos nustato pareigą valdymo įmonei, kai KIS investiciniai vienetai ar akcijos platinami kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse, neįgyvendinti planuoto esminio pateiktos informacijos pakeitimo, jei AKIS valdymas nebeatitiktų šio įstatymo reikalavimų, ir pareigą priežiūros institucijai reikalauti nutraukti bet kokią veiklą, kai po neplanuoto pateiktos informacijos esminio pakeitimo AKIS valdymas neatitiktų teisės aktų reikalavimų. Tačiau tokių pareigų nebuvo numatyta, jei ne tik KIS valdymas, bet ir pati valdymo įmonė neatitinka šio įstatymo reikalavimų. Tokias nuostatas reglamentuoja ES teisė.

Todėl, siekiant nacionalinės teisės nuostatas suvienodinti su ES lygiu taikomais reikalavimais ir įgyvendinti Europos Komisijos pateiktus pasiūlymus dėl AKSIVĮ tobulinimo, siūlomi AKSIVĮ 41 straipsnio 7 ir 8 dalių papildymai.

FPRĮ projektu siūlomi pakeitimai.

Atsižvelgiant į tai, kad į FPRĮ perkeliama Direktyvos (ES) 2017/828 ir Direktyvos 2014/65/ES nuostatas, kuriose vartojama sąvoka „institucinis investuotojas“, ši sąvoka susidubliavo, siūloma Direktyvoje (ES) 2017/828 vartojamą sąvoką „institucinis investuotojas“ FPRĮ pakeisti „gyvybės draudimo ir profesinių pensijų institucinio investuotojo“ sąvoka, t. y. tikslinti ne tik FPRĮ 3 straipsnio 24¹ dalį, bet ir visus straipsnius, kuriais perkeltos Direktyvos (ES) 2017/828 nuostatos, reglamentuojančios gyvybės draudimo ir profesinių pensijų institucinių investuotojų veiklos principus.

Siekiant Direktyvos (ES) 2019/2034 nuostatas dėl poveikio priemonių taikymo finansų maklerio įmonėms tinkamai perkelti į nacionalinę teisę, FPRĮ 112 straipsnyje siūloma nustatyti, kad finansų maklerio įmonėms gali būti taikomos poveikio priemonės, jei įmonės nesilaiko vidaus tvarkos reikalavimų, kaip tai nurodyta FPRĮ 16 straipsnio 1 ir 11 dalyse. Taip pat siūloma nustatyti, kad priežiūros institucija juridiniams asmenims už FPRĮ 112 straipsnio 1 dalies 20¹, 21, 28 punktuose nurodytus pažeidimus skiria baudas iki 10 procentų bendrųjų metinių pajamų.

FPRĮ 114 straipsnio pakeitimais siekiama užtikrinti, kad būtų laikomasi finansų rinką reguliuojančiuose įstatymuose nustatyto reguliavimo nuoseklumo ir atsižvelgiant į tai, kad į bendrųjų metinių pajamų sudėtį įeina gautinos palūkanos ir panašios pajamos, pajamos iš akcijų, taip pat pajamos iš kitų vertybinių popierių, už kuriuos mokamos kintamosios ar fiksuotosios palūkanos, bei gautini komisiniai ar įmokos, šių paaiškinimų įstatyme netaikyti, t. y. sistemiškai laikytis ir Lietuvos Respublikos bankų įstatymo 74 straipsnyje nustatyto analogiško reguliavimo, kuris įgyvendina 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/36/ES dėl galimybės verstis kredito įstaigų veikla ir dėl riziką ribojančios kredito įstaigų ir investicinių įmonių priežiūros, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2002/87/EB ir panaikinamos direktyvos 2006/48/EB bei 2006/49/EB, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2019 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/878, 66 straipsnio 2 dalies c punktą (kuris atitinka Direktyvos (ES) 2019/2034 18 straipsnio 2 dalies d punktą). Pažymėtina, kad analogiškos formuluotės sistemiškai naudojamos visuose finansų rinką reglamentuojančiuose įstatymuose. Be to, svarbu užtikrinti FPRĮ 114 straipsnio 3 ir 4 dalių galiojimą už FPRĮ 112 straipsnio 1 dalies 20¹, 21 ir 28 punktuose nurodytus pažeidimus skiriamų baudų skaičiavimo atžvilgiu, šiuo metu pasiūlyta formuluotė to neapima.

FPRĮ 29, 30 ir 72 straipsnių nuostatos papildomos tam tikromis formuluotėmis, siekiant tinkamo Direktyvos (ES) 2021/338 perkėlimo ir įgyvendinimo nacionalinėje teisėje.

FTĮ projektu siūlomi pakeitimai.

Siekiant Direktyvos (ES) 2019/2034 63 straipsnio nuostatas dėl finansų maklerio įmonių nuosavų lėšų reikalavimų ir pertvarkymo režimo taikymo tinkamai perkelti į nacionalinę teisę, FTĮ siūloma nuosavų lėšų reikalavimų taikymo tvarką nustatyti taip pat ir finansų maklerio įmonėms, kurioms taikomas FPRĮ 14 straipsnio 2 dalyje nurodytas pradinio kapitalo reikalavimas. Minėtos finansų maklerio įmonės turi turėti prieinamo vidaus kapitalo, kuris būtų tinkamas ir kiekybiškai bei kokybiškai paskirstytas padengti specifinei rizikai, kuri kyla arba gali kilti įmonėms.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant Įstatymų projektus toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Siekiant įvertinti įstatymų projektų informacinių įpareigojimų administracinę naštą su kriptoturtu susijusias paslaugas teikiančioms bendrovėms, 2024 m. vasario 19 d. ir kovo 15 d. rinkos atstovams buvo išsiųsti administracinės naštos apskaičiavimo klausimynai. Gavus ir apibendrinus bendrovių pateiktus duomenis, buvo sudarytos priėmus įstatymus galimų ūkio subjektų prisitaikymo

prie reguliavimo išlaidų apskaičiavimo ataskaitos. Dėl šių ataskaitų buvo konsultuojamasi su Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, ataskaitos buvo suderintos antrojo derinimo su institucijomis metu (2024 m. kovo 14–28 d). Ataskaitose pateikta išsamesnė kriptoturto paslaugų teikėjų ir su turtu susietų žetonų emitentų administracinės naštos poveikio vertinimo informacija. Atsižvelgiant į pateiktas išvadas galima teigti, kad nurodomi informaciniai įpareigojimai yra būtini ir pagrįsti, o administracinė našta proporcinga.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimti įstatymai tiesioginės įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijos lygiui neturės.

7. Kaip Įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymų projektais numatomas kriptoturto paslaugų teikėjų licencijavimo procesas, nustatant daugiau ir išsamesnių reikalavimų rinkai. Reguliacinį aiškumą didinantys įstatymų pakeitimai sukurs prielaidas tvariam kriptoturto sektoriaus vystymuisi bei užtikrins didesnę šio sektoriaus skaidrumą ir aukštesnius kokybinius standartus. Įgyvendinus MiCA ir TRF reglamentų nuostatas, padidės su kriptoturtu susijusių paslaugų teikėjų veiklos vykdymo teisinis tikrumas dėl veiklos sąlygų bei bus efektyviau valdomos šiame veiklos sektoriuje galinčios kilti pinigų plovimo ir teroristų finansavimo bei sankcijų apėjimo rizikos.

Siūlomi įstatymų projektų pakeitimai taip pat užtikrins finansines paslaugas teikiantiems rinkoms dalyviams teisinį aiškumą rinkoje bei Europos Sąjungos lygmeniu suderintą teisinį reglamentavimą. Siūlomais pakeitimais bus sukurtos palankesnės sąlygos finansų maklerio įmonėms vykdyti investicinę veiklą, taip pat leis geriau valdyti finansų maklerio įmonių riziką, kurią jos gali kelti visai finansų sistemai.

8. Ar Įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymų projektai strateginio lygmens planavimo dokumentams neprieštarauja.

9. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus Įstatymų projektus, kitų įstatymų priimti ar keisti nereikės.

10. Ar Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o Įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

11. Ar Įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymų projektai neprieštarauja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams.

12. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Įgyvendinant įstatymų projektus, siūloma pakeisti šiuos Vyriausybės nutarimus:

1) Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. gruodžio 15 d. nutarimą Nr. 1458 „Dėl Konkrečių valstybės rinkliavos dydžių sąrašo ir Valstybės rinkliavos mokėjimo ir grąžinimo taisyklių patvirtinimo“;

2) Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. birželio 6 d. nutarimą Nr. 556 „Dėl Ūkinės veiklos sričių, kurios laikomos nacionaliniam saugumui užtikrinti strategiškai svarbių ūkio sektorių dalimi, sąrašo nustatymo“;

3) Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. lapkričio 12 d. nutarimą Nr. 1407 „Dėl Juridinių asmenų registro nuostatų patvirtinimo“.

Įgyvendinant KRI projektą, Lietuvos bankas turės parengti ar pakeisti šiuos įgyvendinamuosius teisės aktus:

- 1) Lietuvos banko valdybos 2013 m. lapkričio 14 d. nutarimą Nr. 03-181 „Dėl Lietuvos banko prižiūrimų finansų rinkos dalyvių vadovų ir pagrindines funkcijas atliekančių asmenų vertinimo nuostatų patvirtinimo“;
- 2) Kriptoturto paslaugų teikėjų ir su turtu susietų žetonų emitentų priežiūrai skirtų ataskaitų formas ir jų pateikimo tvarkos aprašą;
- 3) Lietuvos banko valdybos 2013 m. spalio 8 d. nutarimą Nr. 03-168 „Dėl Laikinojo ir nemokumo administratoriaus atrankos gairių patvirtinimo ir atrankos grupės sudarymo“;
- 4) nustatyti kriterijus, kuriais remiantis įvertinamos kriptoturto paslaugų teikėjų darbuotojų žinios ir kompetencija;
- 5) Lietuvos banko valdybos 2018 m. gruodžio 20 d. nutarimą Nr. 03-259 „Dėl Elektroninių pinigų įstaigų ir mokėjimo įstaigų priežiūrai skirtų finansinių ir veiklos ataskaitų sudarymo, šių ataskaitų ir kitos informacijos teikimo Lietuvos bankui tvarkos aprašo ir priežiūrai skirtų ataskaitų formų patvirtinimo“;

Įgyvendinant KRI projektą, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija turės pakeisti Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2022 m. vasario 15 d. įsakymą Nr. 1R-53 „Dėl Europos Sąjungos teisės aktų ir juos įgyvendinančių Lietuvos Respublikos teisės aktų, dėl kurių informaciją apie pažeidimą pateikusiam asmeniui užtikrinama apsauga, sąrašo patvirtinimo“.

Įgyvendinant LBI projektą, Lietuvos bankas turės: parengti šiuos įgyvendinamuosius teisės aktus:

- 1) pakeisti Lietuvos banko valdybos 2012 m. kovo 28 d. nutarimą Nr. 03-73 „Dėl Prižiūrimų finansų rinkos dalyvių įmokų apskaičiavimo metodikos ir mokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
- 2) nustatyti Lietuvos banko valdybos nutarimu konkrečius prižiūrimų finansų rinkos dalyvių įmokų dydžius.

Įgyvendinant PPTFPI projektą, Lietuvos bankas turės:

- 1) nustatyti kriptoturto paslaugų teikėjams skirtus nurodymus, kuriais siekiama užkirsti kelią pinigų plovimui ir (ar) teroristų finansavimui;
- 2) prireikus atnaujinti teikiamos informacijos apimtį, pakeisti Lietuvos banko valdybos 2018 m. gruodžio 20 d. nutarimą Nr. 03-261 „Dėl Elektroninių pinigų įstaigų ir mokėjimo įstaigų pinigų plovimo ir (arba) teroristų finansavimo prevencijos priemonių įgyvendinimo priežiūrai skirtų ataskaitų sudarymo ir jų teikimo Lietuvos bankui tvarkos aprašo ir ataskaitų formų patvirtinimo“.
- 3) prireikus atnaujinti teikiamos informacijos apimtį, pakeisti Lietuvos banko valdybos 2020 m. liepos 23 d. nutarimą Nr. 03-107 „Dėl Bankų pinigų plovimo ir (arba) teroristų finansavimo prevencijos priemonių įgyvendinimo priežiūrai skirtų ataskaitų sudarymo ir jų teikimo Lietuvos bankui tvarkos aprašo ir ataskaitų formų patvirtinimo“.

Įgyvendinant PPTFPI projektą, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba turės pripažinti netekusiu galios Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2020 m. sausio 10 d. įsakymą Nr. V-5 „Dėl Depozitinių virtualiųjų valiutų piniginių operatoriams ir virtualiųjų valiutų keityklų operatoriams skirtų nurodymų, kuriais siekiama užkirsti kelią pinigų plovimui ir (ar) teroristų finansavimui, patvirtinimo“.

Įgyvendinant PPTFPI projektą, Lietuvos bankas ir Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba turės sudaryti tarpusavio susitarimą, kuriame bus nustatomi šių institucijų bendradarbiavimo principai ir uždaviniai kartu vykdant kriptoturto paslaugų teikėjų priežiūrą: atliekant kriptoturto paslaugų teikėjų patikrinimus savo iniciatyva; atliekant bendrus patikrinimus, kurių metu šių institucijų atstovai laikosi patikrinimą organizuojančios institucijos nustatytų užduočių; teikiant vienas kitam pagalbą dėl kriptoturto paslaugų teikėjų priežiūros; informuojant vienas kitą apie priemones, kurių imtasi ar ketinama imtis vykdant kriptoturto paslaugų teikėjų priežiūrą, ir tarpusavyje derinant priežiūros

priemonės; reguliariai teikiant vienas kitam informaciją apie priežiūros priemonių, kurių imtasi vykdant kriptoturto paslaugų teikėjų priežiūrą, įgyvendinimą.

Igyvendinant FAAĮ projektą reikės pakeisti Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos direktoriaus 2019 m. gruodžio 27 d. įsakymą Nr. V3-23 „Dėl viešojo intereso įmonių auditoriaus ir viešojo intereso įmonių audito įmonės teikiamos informacijos formų pildymo ir pateikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Planuojama, kad Įstatymų projektų įgyvendinimas nepareikalaus papildomų valstybės biudžeto lėšų.

14. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymų projektų rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai Įstatymų projektų žodžiai yra „kriptoturtas“, „kriptoturto paslaugų teikėjas“, „elektroninių pinigų žetonų emitentas“, „su turtu susietų žetonų emitentas“, „pinigų plovimas“ ir „teroristų finansavimas“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.
